Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 53 (255) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 31 СНЕЖНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

ВАЖНАЯ ПАДЗЕЯ Ў ЖЫЦЦІ СЕЛЬГАСКААПЕРАТЫВАЎ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

14 снежня б. г. адбыўся ў Беластоку IV з'езд прадстаўнікоў 22 сельскагаспадарчых спулдзельняў, існуючых на Беласточчыне. З'яўляецца ён важнай падзеяй у спулдзельчым руху Беластоцкага ваяводства.

З дакладам аб дасягненнях і напрамках развіцця спулдзельняў Беласточчыны выступіў тав. Максім Рудчык — старшыня Ваяводскага праўлення Саюза сельгасспулдзельняў.

Беластоцкае ваяводства па колькасці спулдзельняў застаецца, на жаль, на апошнім месцы ў краіне. На Беласточчыне найбольш (6) спулдзельняў у Гайнаўскім павеце. Гаспадарчае і палітычнае значэнне існуючых спулдзельняў незвычайна вялікае. Спулдзельні ўжо даюць прыклад, як трэба змагацца за актывізацыю сельскай гаспадаркі. Яны дабіліся вышэйшага ўраджаю ад аднаасобнікаў, вырошчваюць больш прамысловых і кармавых культур.

На з'ездзе разгарнулася жывая дыскусія, у якой перш за ўсё разглядалася пытанне хуткага развіцця супольнай жывёлагадоўлі.

З'езд паклікаў Савет Саюза сельгасспулдзельняў і Ваяводскае праўленне гэтага Саюза. Старшынёю савета выбрана тав. Максіма Рудчыка, а старшынёю праўлення тав. Яна Ігнатовіча.

У заключэнні з'езд прыняў пастановы, якія дакладна вызначаюць заданні спулдзельням Беласточчыны на бліжэйшыя два гады.

(вр)

ГАСПАДАРЛІВЫЯ ПАЛІЧАНЕ

Кожная вёска адрозніваецца ад іншых чымсьці асаблівым. І знешнім і ўнутраным. Унутраных прыкмет у жыцці некаторых вёсак трэба неаднойчы проста шукаць. І знайсці іх часам нялёгка, калі кожны гаспадар жыве ў адарванасці ад суседзяў - аднавяскоўцаў, толькі ў адзіночку дбае пра сваю гаспадарку і не цікавіцца больш нічым. Але нельга гэтак сказаць аб вёсцы Палічнай у Гайнаўскім павеце. Стымулам прагрэсу ў гаспадарцы гэтай вёскі, і то сур'ёзным, з'яўляецца...

...СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ ГУРТОК

Як толькі даведаліся гаспадары, члены партыі, аб магчымасцях арганізавання сельскагаспадарчага гуртка, адразу яго арганізавалі. Гэта было ў 1958 годзе. Партыйная арганізацыя ў Палічнай налічвае 15 членаў і ўсе яны сталіся гурткоўцамі. А потым у іх сям'ю далучылася яшчэ дбух беспартыйных гаспадароў.

Гурткоўцы паставілі перад сабою немалаважнае заданне: перш за ўсё — не дапусціць да знішчэння паспулдзельчых пабудоў і па меры сваіх магчымасцей выкарыстаць іх для мэт развіцця гуртка. Крыху ўнеслі свайго грашовага ўкладу, узялі ў дзяржавы пазыку купілі электрычны млынок і заінсталявалі яго ў былой аборы. Млынок стаў даваць даход, бо ахвотных малоць тут заўсёды многа. У 1960 годзе чысты даход з млынка склаў суму 18 тыс. зл.

Затым гурткоўцы падумалі аб сельскагаспадарчых машынах. І не толькі падумалі. Бо менавіта ў 1960 г., выкарыстоўваючы належную сабе частку грошай з фонду развіцця сельскай гаспадаркі і ўносячы свае грашовыя ўклады, яны набываюць неабходныя машыны, абмалотачны агрэгат, манеж для рэзання сечкі (у паспулдзельчай стадоле паставілі сячкарню і наладзілі рэзанне сечкі для ўсіх ахвотных за дробную аплату). Потым купілі найбольш цэнную рэч — трактар з камплектам неабходных машын, прычэпу, культыватар і другі абмалотачны агрэгат (электрычны).

— Амаль уся грамадская рада карыстаецца нашымі абмалотачнымі агрэгатамі. Многім гаспадарам прыносяць паслугі іншыя нашыя сельскагаспадарчыя машыны, —

(Працяг на стар. 4)

ВЁСКА ЗБУЧ

Фота: Г. Рагазінскі

КАЛЯНДАР «НІВЫ» І НАВАГОДНЯЯ БАТЛЕЙКА

У наступным Навагоднім нумары змесцім каляндар на 1962 год. У гэтым жа нумары будуць таксама навагоднія інтэрв'ю, новы цікавы конкурс і Навагодняя батлейка.

ВЫДАТНЫ ПРЫКЛАД ДЛЯ ЎСІХ ГУРТКОЎ

26 000 злотых унеслі члены гуртка ЗМВ з Алексіна (Бельскі пав.) на фонд будовы школ Тысячагоддзя. Адкуль узялі грошы? З арганізаваных забаў, з даходу за выступленні свайго драмгуртка, які ездзіў па суседніх вёсках з пастаноўкамі. Зараблялі і ашчаджалі. Добры, выдатны прыклад для ўсіх гурткоў.

вл.

* * *

А год стары
ў сівых лугах
шаўкі мяцеліц не
раскручваў, —
іх зберагаў ён у пасаг
зіме са снежнем
на заручыны.
На рэчцы тонкі лёд блішчэў,
і дробны снег
кастрыцай сеяўся.
Бярозы ўпотай
з-за плячэй
дубоў
глядзелі:
— Дзе ж вяселле?
І вось нарэшце, як сваты,
цераз лясы,
з далечы сіняй,
прыйшлі вясёлыя вятры
з барадамі
у белым інеі.
Палотны белыя
снягоў
разгортвае віхура сваццяй.
Дзесь блізка едзе важны
госць
да іх мароз.
Такое свята!
Па дрэвах грукае, звініць.
Ляцяць стаеннікі
па хвойніку.
У падарунак дываны
вязе ён мяккія,
пуховыя.
Ніяк адліга не засне, —
Рыхтуе ў склепе зелле —
чары.
Марозу хутка паднясе
нявеста
—уся у белым —
чару.
Асуша, ўзніме,
каб разбіць
на шчасце той,
і шчоўкне пальцамі.
І ўсё закружыць, завірыць
з маладажонамі у танцы.

ВАСІЛЬ МАКАРЭВІЧ

* * *

Культурны адпачынак пасля працы — вялікая рэч. Удзельнікі калектыву песні і танца пры ГП БГКТ праводзяць вольны час найчасцей у святліцы Таварыства. Апрача заняткаў над вывучэннем новага рэпертуару, арганізуюць яны танцавальныя вечары і сяброўскія сустрэчы пры «малой чорнай» (на здымку).

Фота: Г. Рагазінскі

ЦЯЖКІ ГОД 1961

Гэта быў несумненна цяжкі і прычыняючы мноства турбот год. Яго пачатак быў адзначаны каварнай агрэсіяй Злучаных Штатаў супроць Кубы, якой адзіным грэхам з'яўляецца тое, што хоча жыць сваім уласным, незалежным жыццём.

Імперыялістычныя дзяржавы ніяк не хочуць дабравольна пазбыцца палітыкі грабежу чужых зямель, панавання над другімі людзьмі. Вось асноўная супярэчнасць завяршальнай эпохі імперыялізму, вось крыніца шматлікіх канфліктаў у 1961 годзе. Куба, Конга, Лаос, Ангола, Алжыр і Дамініканская рэспубліка — гэта краіны, у якіх у мінулым годзе разгортвалася барацьба за свабоду і незалежнасць. Яны былі таксама дасканалым прыкладам таго, як аджываючыя свой век сілы намагаюцца яшчэ ўсімі даступнымі спосабамі захаваць свае палітычныя прывілеі і мільённыя даходы.

Не падлягае сумненню, хто з'яўляецца і хто будзе пераможцам у гэтай барацьбе. Наглядным доказам перамогі народаў Азіі, Афрыкі і Амерыкі з'яўляюцца змены на палітычнай карце свету, з'яўляецца сітуацыя ў ААН. Год назад гэтая арганізацыя налічвала 99 членаў (1960 год быў жа ж годам барацьбы народаў Афрыкі за сваю свабоду), сёння мае іх ужо 114.

У 1961 годзе палітычнае і эканамічнае развіццё сацыялістычных краін дайшло да такога ўзроўню, што існуюць усе магчымасці, каб можна было імперыялістычным дзяржавам навязаць прынцыпы мірнага суіснавання і спаборніцтва паміж палітычнымі сістэмамі. Зразумела, што афіцыяльна ніякая імперыялістычная дзяржава не дала дагэтуль згоды прымаць удзел у такіх мерапрыемствах. Такая згода мусіла б азначаць адрачэнне ад палітычнага эканамічнага захопніцтва, ад гонкі ўзбраенняў і прапаганды нянавісці паміж народамі. Не, 1961 год не прынёс нам прыкмет, якія маглі б сведчыць аб нейкіх зменах у самым характары імперыялізму. Наадварот, Злучаныя Штаты прынялі найбольшы ў пасляваеннай гісторыі ваенны бюджэт (звыш 50 мільярдаў долараў), стварылі найбольш шматлікую армію і згуртавалі найбольш аружжа масавага знішчэння. Францыя распачала будову т.зв. уласнай ударнай атамнай сілы, а Германская Федэратыўная Рэспубліка, выконваючы загады генералаў былой гітлераўскай арміі, адкрыта намагаецца, каб НАТО было чацвёртай атамнай сілай. Мэта гэтых мерапрыемстваў зусім ясная. Бундэсвера з'яўляецца асноўнай сілай Атлантычнага пакта і таму хацела б танным коштам атрымаць аружжа.

У гэтых умовах, у якіх апынуўся свет на пачатку 60 г.г. XX стагоддзя, гісторыя напэўна станоўча ацэніць крокі Савецкага Саюза. Правядзенне серыі ядзерных выпрабаванняў, рашучасць па берлінскаму і нямецкаму пытаннях, гэта былі перасцярогі ў адрас імперыялістычных колаў. Хто ведае, ці часам усё гэта не паўстрымала злавеснай рукі імперыялізму, пагражаючай міру жудаснай ваеннай катастрофай. Сёння ніхто ўжо не сумняваецца ў тым, што нельга больш бяскарна бясчынстваваць, калі ў свеце існуе такая магутная сіла як Савецкі Саюз.

1961 год пярэйдзе ў гісторыю як год XXII З'езда КПСС, як год афіцыяльнага абнародвання будовы камунізма ў СССР ужо ў час жыцця сучаснага пакалення. Праграма будовы камуністычнага грамадства з'яўляецца эпахальнай падзеяй. Краіна, якая першай выслала ў 1961 г. двух людзей у космас, здзейсніць таксама і свае зямныя справы. Зразумела, што значэнне XXII З'езда КПСС выходзіць далёка за свае рамкі і з'яўляецца знамянальнай падзеяй не толькі для СССР. У рашэннях гэтага з'езда ўсё прагрэсіўнае чалавецтва бачыць таксама шлях для сябе.

Так, 1961 год быў цяжкім годам. Сутыкнуліся ў ім з вялікай сілай дзве супрацьлеглыя тэндэнцыі сучаснага свету: тэндэнцыя знішчэння ўсяго чалавецтва з тэндэнцыяй жыцця, развіцця і шчасця чалавека. Гэтая барацьба не завяршаецца разам з адыходам старога года, яна надта ж яшчэ доўгая, аднак не падлягае сумненню, што камунізм выйдзе з гэтай барацьбы пераможцам.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ХТО ПРАБЯЖЫЦЬ ХУТЧЭЙ ЗА КУЦА

Нямала паправак упісалі ў гэтым годзе лёгкаатлеты ў табліцу сусветных рэкордаў. Сярод тых, якія ўстаялі, — дасягненне выдатнага савецкага бегуна Уладзіміра Куца ў бегу на 5000 метраў. Рэкорд гэты нарадзіўся восенню 1957 года ў Рыме, на тым самым стадыёне, дзе праз тры гады пала так многа сусветных дасягненняў.

А што робіць цяпер Уладзімір Куц? Герой Мельбурнскай Алімпіяды закончыў у гэтым годзе інстытут у Ленінградзе і цяпер будзе працаваць трэнерам.

Я сустрэўся з ім у Маскве. Бадзёры, поўны энергіі, Куц з захапленнем расказваў аб планах сваёй трэнерскай работы. Блізкая да ажыццяўлення яго мара — выхоўваць моладзь, перадаваць юным бегунам залатыя крупінкі бясцэннага вопыту, накопленага ім у спартыўных «баях» на стадыёнах свету. Але, пакінуўшы бегавую дарожку, рэкардсмен свету па-ранейшаму — не, бадай, яшчэ больш уважліва, — сочыць за развіццём сусветнай лёгкай атлетыкі. І ўжо, вядома, ён у курсе ўсіх падзей на доўгіх дыстанцыях.

Я задаў яму пытанне:

— Як вы думаеце, ці будзе пабіта ваша дасягненне ў будучым годзе? І — калі так — хто, на вашу думку, стане «аўтарам» новага рэкорду?

— У мінулым сезоне рэкорд падвяргаўся неаднаразовым «атакам», — адказаў Уладзімір Куц. — І я думаю, што будучага года яму «не пераджыць». Магчыма, ён падзе ў верасні на першынстве Еўропы ў Белградзе, а можа быць, і раней.

Хто прабяжыць 5 кіламетраў хутчэй за мяне? За рубяжом гэта здольны зрабіць хутчэй за ўсё Ханс Градоцкі з ГДР і польскі стайер Казімеж Зімны. З нашых бегуноў гэта задача па сілах Аляксандру Арцынюку, але ленінградцу не хапае сапраўды байцоўскага тэмпераменту, спартыўнай «злосці». Вялікія надзеі ўнушае мне малады стайер з Ашхабада Мікалай Пацехін. Пакуль лепшы вынік 24-гадовага спартсмена на 5-кіламетравай дыстанцыі — 14 мінут 12,4 секунды. Але я бачыў яго на кросе ў Мукачаве і думаю, што ў гэтага хлопца вялікая будучыня.

Я папрасіў Куца выказацца з прычын нядаўняга выступлення вядомага ў мінулым англійскага бегуна - аматара, а цяпер прафесіянала Гардона Піры ў лонданскай газеце «Піпл». У сваім артыкуле Піры заявіў аб тым, што, выступаючы ў Мельбурне, Куц, нібыта, прымяняў допінг.

— Я магу толькі сказаць, што абвінавачанне Піры — чысцейшы домысел, — заявіў чэмпіён XVI алімпіяды. — У сваім артыкуле Піры сцвярджае, што на алімпіядзе я трымаў сябе «дзіўна». Але ні тысячы гледачоў у час і пасля бегу, ні дзесяткі журналістаў, якім я даваў інтэрв'ю на працягу 40 мінут адразу ж пасля заканчэння забегаў, не заўважылі ў маіх паводзінах нічога дзіўнага. Не заўважылі «дзіўнасці» у мяне нават спартыўныя журналісты, людзі па роду сваёй прафесіі вельмі ўважлівыя і скрупулёзныя.

— Мне горка, — сказаў у заключэнне Уладзімір Куц, — што Гардон Піры, якога я ў мінулым паважаў і цаніў як спартсмена і чалавека, дзеля сумніцельнай рэкламы пайшоў на такую здзелку з уласным сумленнем.

Б. Бухаўцаў
(ТАСС)

Уладзімір Куц і Гардон Піры на алімпіядзе ў Мельбурне.

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

19.XII. у Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага праўлення ТРЗЗ, прысвечанае ролі і заданням Таварыства на фоне цяперашняга міжнароднага становішча, а асабліва ў аблічча рэвізіяністычных пачынанняў ГФР.

*

19.XII у Беластоку ў зале Бібліятэкі адбыўся камерны канцэрт вядомай спявачкі з Лейпцыгу (ГДР) Эвы Люгн.

*

21.XII у Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага саюза сельскагаспадарчых гурткоў, прысвечанае абмеркаванню дагэтуляшняй гаспадарчай дзейнасці сельскагаспадарчых гурткоў.

*

24—26.XII у Беластоку звыш 250 выездаў зрабіла хуткая дапамога, у гэтым толькі 25 снежня — 100 разоў. (Пераважна беластачане выклікалі х. д. па прычыне... аб'ядзення і перапою).

У гэтых днях у Беластоку прышло на свет 28 дзяцей (14 хлопчыкаў і... 14 дзяўчынак).

Спакойнае свята мелі затое пажарнікі і... міліцыя. (Ніводнага пажару, і толькі некалькі міліцыйных выездаў прафілактычнага характару).

Мала наведвальнікаў ў часе свят мела таксама беластоцкая выцверазілаўка (24—25 толькі... дванаццаць аматараў, а 26 да 14 гадзіны... ніводнага(!).

Уначы за вёскай завязалася страляніна. Нібы сабака на прывязі, брахаў кулямёт і разрываліся гранаты. Зялёныя і белыя ракеты асвятлялі стрэхі дамоў, іржалі перапалоханыя коні. Па вуліцы беглі нямецкія і славацкія салдаты, сонныя, напалоханыя баявой трывогай.

За хатай лясніка ў траве ляжала ўсяго каля дзесяці салдат, якія нарабілі шуму за цэлую роту. Сярод іх вылучалася вялізная постаць капітана Чамбала. Ён кідаў далёка перад сабой гранату за гранатай і крычаў што было сілы:

— Партызаны! Партызаны!

Прыбеглі немцы. Яны палеглі на зямлю і адкрылі агонь па лесе. Калі ўвесь гарнізон быў ужо на нагах, Чамбал цішком прайшоў за хату, дзе салдат падаў яму пляшку.

Ад разбаўленага спірту кроў заіграла ў яго целе.

61

Ён ударыў сябе па тоўстых сцёгнах і заспяваў:

Гэй, лепш на даліне,
Як на раўніне...

— Гэй, Яне, — паклікаў ён, убачыўшы Налепку. — Хадзі сюды, выпі.

Налепка ўважліва паглядзеў на Чамбала, і калі заўважыў, што ён п'яны, пачырванеў ад злосці.

— Што гэта такое?

Словы Налепкі абразілі Чамбала. Ён, як пакрыўджанае дзіця, надзьмуў свае тоўстыя губы, апусціў галаву і рэзка ўскінуў плячом.

— Хіба не бачыш, Яне. Смяемся з іх. Страляю ў лес, крычу: «Партызаны!», і гэтае быдла дапамагае мне. Брр! Зубамі бы іх паразрываў, зубамі...

— Не прыдурвайся, Ежы. Вось і падпалкоўнік прыйшоў.

— Прыйшоў, прыйшоў! Ліха з ім, — скрывіўся Чамбал. — Прыдурваюся? — пакрыўдзіўся ён. — Не ведаеш, а вярзеш глупства. Я патроны перадаў партызанам. За гарэлку. Ну, а як іх спішаш? Выстралілі іх і баста!

Чамбал працягнуў Налепку пляшку, а калі той адмовіўся ад гарэлкі, забурчаў:

— Русафіл, а рускую гарэлку піць не хочаш.

Налепка часам любіў перакуліць чарачку, але цяпер толькі прыгубіў і аддаў пляшку салдату, які вынырнуў, нібы цень, з-за спіны Чамбала.

62

— Ой і выпілі мы з партызанамі, — сказаў Чамбал, выціраючы ўспацелы лоб. — Ты разумееш гэта, русафіл? Я чэхаславак!

Ён паклаў на плячо Налепкі руку і, душачыся ад смеху, шапнуў яму ў вуха:

— Тое нацысцкае быдла шукае Рэпкіна. Але дулю ім з макам. Калі ёсць тут які-небудзь Рэпкін, дык гэта я сам.

Твар Чамбала быў суровы. Ён ударыў сябе кулаком у грудзі так, аж загула, пасля злянуў на Налепку і сказаў:

— А мо' гэта ты?

— Можа ты ўжо сціхнеш, — холадна адказаў Налепка. — Павінен зразумець, што пра такія справы можна гаварыць тады, калі чалавек цвярозы. І потым, патроны за гарэлку, — хіба табе не сорамна?

— Я дапамагаю саюзнікам, пане капітан, — ікаючы, сказаў Чамбал. — Ну як вы гэтага не разумееце? — Дык аддай ім тады патроны дарэмна.

Чамбал сарваў з галавы шапку і, моцна тузаючы сваю кучаравую чупрыну, замармытаў:

— Хіба я асёл?

Сказаўшы гэта, ён жартуючы казырнуў і цяжка пакрочыў у хату.

Калі Налепка выйшаў са двара, салдаты ўжо варталіся ў вёску. Хлопцы Чамбала запэўнялі падпалкоўніка Жака, што партызаны адкрылі па іх агонь.

63

БУЙНІЦКІ
ў Варшаве

У гэтым годзе беларуская грамадскасць адзначала 100-годдзе са дня нараджэння заснавальніка беларускага тэатра Ігната Цярэнцьевіча Буйніцкага. Ён нарадзіўся 23 жніўня 1861 года ў Віцебскай губерні. І. Ц. Буйніцкі прысвяціў усё сваё жыццё і сілы развіццю беларускага тэатральнага мастацтва. Памёр І. Буйніцкі 22 верасня 1917 года.

Рухлівае жыццё артысты-самадзейніка прывяло Ігната Цярэнцьевіча Буйніцкага ў лютым 1913 года ў Варшаву. Спрыялі яго прыезду і выступленню са сваёю трупай умовы, якія ў той час склаліся ў асяроддзі беларускіх студэнтаў Варшаўскага універсітэта.

Пачынаючы з 1908 года, студэнты - беларусы, якія займаліся ў Варшаўскім універсітэце, сталі гуртавацца ў беларускім зямляцтве. Беларускім зямляцтвам апекаваўся тагачасны рэктар універсітэта, выдатны вучоны - беларусавед, Е. Хв. Карскі, сам, між іншым, беларус з Гродзеншчыны. Зямляцтва, акрамя арганізацыі ўзаемнай матэрыяльнай дапамогі бяднейшым студэнтам, займалася таксама шырока закроенай культурна - асветніцкай дзейнасцю. І так, яно наладзіла шэраг беларускіх вечарын ва універсітэце. У 1910 годзе адбылася першая беларуская вечарына ў зале «Швейцарская даліна». У ёй прынялі ўдзел студэнцкі самадзейны хор, танцавальны калектыў, салісты, дэкламатары і паэты, якія знаёмілі польскае асяроддзе з багаццем беларускай народнай культуры і здабыткамі маладой беларускай літаратуры.

Удалая вечарына 1910 года і жывое зацікаўленне беларускай культурай, якое яна выклікала ў варшаўскім асяроддзі, заахвоціла студэнтаў - беларусаў заняцца падрыхтоўкай на працягу 1912 года вялікай Этнаграфічнай Беларускай Вечарыны.

Зямляцтва загадзя запрасіла ў Варшаву вядомага ў тыя часы беларускага артыста - самадзейніка Ігната Цярэнцьевіча Буйніцкага. Палымяны прапагатар беларускага мастацтва зараз жа прыехаў у Варшаву і разам з жонкай рэктара Е. Хв. Карскага, Софіяй Мікалаеўнай, якая, між іншым, паходзіла з-пад Саколкі (на Беласточчыне), з захапленнем і ахвярнасцю прыступілі да падрыхтоўкі вечарыны. І. Ц. Буйніцкі прыехаў у Варшаву са сваёю старэйшай дачкой — вядомай артысткай - самадзейніцай і прывёз з сабою арыгінальны беларускі аркестр (скрыпача, старэчу-дудара і цымбаліста). У агромністым багажы Буйніцкіх аказалася шматлікая колькасць беларускіх нацыянальных касцюмаў для артыстаў, а таксама ручнікоў і дываноў для дэкарацыі.

Надзвычайныя арганізатарскія і мастацкія здольнасці І. Ц. Буйніцкага, актыўнасць і адданасць справе — зрабілі яго душой падрыхтоўкі і самой вечарыны. З асяроддзя беларускіх студэнтаў і курсістаў ён згуртаваў хор і танцавальны калектыў. Дзень-у-дзень праводзіў з імі рэпетыцыі. Бадзёрасць і працавітасць І. Ц. Буйніцкага перадалася і ўдзельнікам.

Софія Мікалаеўна Карская занялася разам з беларускімі жанчынамі нарыхтоўкай беларускіх страў і пачастункаў.

Вечарына адбылася ў лютым 1913 года. Як успамінае адзін з удзельнікаў вечарыны «зала «Швейцарскай даліны» была прыбрана ў чыста беларускім гусце: з хаткамі, калодзежамі, снапамі», а беларуская кухня частавала ў час вечарыны шматлікіх гасцей беларускімі стравамі, як: верашчакай з грэчневымі блінамі, каўбасамі, калдунамі, квасам... Як успамінае той жа ўдзельнік «яшчэ далёка да палавіны вечарыны наведвальнікі расхапалі ўсе беларускія стравы».

Мастацкая частка вечарыны была надзвычай удалай і багатай. Шматлікі хор выканаў лепшыя беларускія песні.

«Танцы былі пастаўлены вышэй усякай пахвалы», — успаміналі потым гледачы.

Некаторыя нумары праграмы выконваў сам асабіста І. Ц. Буйніцкі, выклікаючы буру апладысментаў.

Дэкламатары выканалі лепшыя творы беларускай літаратуры. Са сваімі вершамі выступіў таксама паэт Леўчык (Гальяш).

Вечарына мела непаўторны поспех. З асаблівым зацікаўленнем і шматліка прыняла ўдзел у ёй польскае грамадства Варшавы. Беларуская культура зацікавіла і захапіла варшавян. Назаўтра амаль усе польскія газеты Варшавы змясцілі на сваіх старонках пахвальныя рэцэнзіі, у якіх падкрэслілі выдатнае мастацкае і грамадскае значэнне вечарыны.

Побыт Ігната Цярэнцьевіча Буйніцкага ў Варшаве ў 1913 годзе з'явіўся, такім чынам, надзвычай прыемнай і каштоўнай праявай набліжэння і ўзаемнага зацікаўлення паміж польскім і беларускім культурным жыццём у пачатку XX стагоддзя.

мгр Мікалай Гайдук
Бельск Падляшскі

Танцоркі дзіцячага балета

САКОЛКА НА ПЯЦІЛІНІІ

Ужо ўвайшло ў добрую традыцыю Сакольскага Павятовага дома культуры прапагаванне музыкі, прыцягванне людзей да песні, да музычнага інструмента. І не гаворачы ўжо аб іншых напрамках, дзейнасці ПДК, трэба сказаць, што музычная дзейнасць у Саколцы багатая і добра прымаецца. Зараз тут пры ПДК існуе 6-асабовы эстрадны аркестр — неадлучны суправаджальнік усіх урачыстасцей і забаў. 26-асабовы духавы аркестр, вакальны мужчынскі актэт з рэальнымі прадпасылкамі стацца бесканкурэнцыйным у ваяводстве, так як складаецца з людзей здольных і з сапраўды добрымі галасамі.

Пры ПДК таксама працуе дзіцячы балет з 35 дзяцьмі. Дзіцячы балет Сакольскага ПДК мае на сваім конце не адно прыгожае дасягненне, што прыносіць яму папулярнасць. І бацькі ў Саколцы зараз ахвотна запісваюць сваіх дзяцей у гэты балет. Зразумела, на сцэне выступаюць самыя здольныя.

У бліжэйшы час пры ПДК будзе арганізавана навучанне ігры на гармоніку.

Гаворачы аб музычнай дзейнасці ў Саколцы, немагчыма не сказаць аб чалавеку, які найбольш заслужыўся ў гэтай дзейнасці. Больш 30 год **Мар'ян Казакевіч** вядзе сваю нялёгкую працу — прывівае ў людзей любоў да музыкі, песні. Праз школу, дом культуры даходзіць ён да моладзі, і не толькі арганізуе, навучае. Калектывы, якімі кіруе, дасягаюць высокага мастацкага ўзроўню, амаль беспамылковага выканання нават цяжкіх музычных твораў. Саколка, калі рэч ідзе пра музыку, многа абавязана, вернаму песні і Саколцы, **Мар'яну Казакевічу** — працавітаму і адданаму прапагатару спеву і музыкі.

вл.

Сакольскія ўлады застаюцца ў непасрэдным кантакце з Сакольскімі працаўнікамі культуры — з'ява надта пажаданая. На здымку: (справа) I сакратар Павятовага камітэта ПАРП — Ян Дзенісюк, кіраўнік ПДК — Рамуальд Мурмыла і Мар'ян Казакевіч — няўтомны сакольскі настаўнік спеву (памятны здымак з лета).

V ФЕСТЫВАЛЬ МАЛАДОЙ ПОЛЬСКАЙ ПАЭЗІІ

Стараннем Аддзела Культуры Нарадовай рады Познаня ад першага да трэцяга снежня 1961 года адбываўся чарговы, пяты ўжо фестываль маладой польскай паэзіі. У фестывалі прыняло ўдзел больш чым 200 прадстаўнікоў з усёй краіны. Апрача маладых прысутнічалі на сустрэчы такія пісьменнікі старэйшага пакалення як: Яструн, Спевак, Поляк, Стэрн. Характарызуючы фестываль, хацелася б перад усім звярнуць увагу на выключна палемічную атмасферу, пануючую на працягу ўсіх трох дзён нарады.

Бадай што найлепшае ўражанне зрабілі паэты Узбярэжжа. У іх прамовах асабістыя моманты ўступілі месца важным праблемам і цяжкасцям, з якімі сустракаюцца маладыя пісьменнікі Шчэціна і Торуня.

На жаль толькі нямногія з дыскутантаў закраналі найістатнейшую, на маю думку, справу: сувязей паэзіі з жыццём і кантактаў паэтаў з чытачамі. Выступаючыя падкрэслівалі, што з прычыны ўльтрасучаснай «новай» формы паэтычных твораў безупынна павялічваецца прарыў паміж чытачом і паэтам. Зборнікі, выходзячыя ў невялікіх тыражах, цэлымі гадамі залягаюць у кніжных магазінах. Адзін з выступаючых сказаў, што адзінымі пакупнікамі паэтычных зборнікаў з'яўляюцца самыя аўтары, іх знаёмыя і студэнты філалогіі, якія з'яўляюцца патэнцыянальнымі паэтамі. Варта адзначыць, што перакананне аб высокай вартасці новай паэзіі і непрыгоднасці прынцыпаў і прыёмаў традыцыйнай паэтыкі замацавалася ў асяроддзях маладых творцаў да такой ступені, што выступленні староннікаў верша зразумелага шырокаму колу чытачоў наогул не выклікалі адабрэння і падтрымкі, а нават некаторымі былі выразна зігнараваны і патрактаваны як праяў старасветчыны.

Маё выступленне ў дыскусіі над справамі асяроддзяў маладой паэзіі і сувязямі з аддзеламі Саюза Польскіх Літаратараў мела форму інфармацыі аб спецыфіцы працы Літаратурнага аб'яднання пры ГП БГКТ.

З асаблівай зацікаўленасцю аднёсся да нашых творчых пошукаў дасканалы перакладчык савецкай паэзіі Сэвэрын Поляк.

Фестываль пакінуў незабыўныя ўражанні, і таму хацелася б выразіць удзячнасць арганізатарам за тое, што мне ўдалося пабываць у самым гушчары польскага літаратурнага маладняка.

Алесь Барскі

а ім прышлося адстрэльвацца. Яны дапамаглі Чамбалу пазбегнуць небяспекі: сказалі, што ён лёгка паранены. Ардынарац убег да яго ў пакой і забінтаваў яму руку.

Уся вёска была на нагах. Людзі выглядалі праз вокны, стаялі каля хат. Сярод жанчын на двары за школай Налепка ўбачыў Таню. Ён адчыніў веснічкі, і калі Таня падышла, твар яго пасвятлеў:

— Чамбалу сумна, іграе камедыю, — усміхаючыся, сказаў ён Тані.

— Дык нічога сур'ёзнага не здарылася?

— Напіўся лайдак, гарэлкі, і адкрыў агонь.

Ён стаяў, нібы прыкаваны да плота, і глядзеў на Таню. Яму хацелася перахапіць яе позірк, але цемра паглынала ўсё навокал. Шкада, што Чамбал не пускае ў гэты момант асвятляльныя ракеты. Ён моўчкі прыгладзіў валасы, што выбіліся з-пад шапкі, і, злуючыся на сябе, падумаў: чаму ён перад Таняй робіцца такім разгубленым?

Успомніў учарашні вечар. Чапловіч стаіць на парозе з лямпай у руцэ, а ён раптам ледзь не прызнаўся дзяўчыне ў каханні. Проста сорамна цяпер перад Таняй. Не, даволі маўчаць. Ён павінен зараз жа сказаць ёй усё пра Сашу, і справа будзе скончана.

— Ведаеце, Таня, — пачаў ён ціхім, цёплым голасам, — я зрабіў, мабыць памылку, што адразу не сказаў вам пра гэта. Біненка — здраднік. Злавілі

яго немцы на кручок. Ён даў ім распіску. Ну што вам яшчэ сказаць? Цяпер ён у бульбаўцаў. — Налепка ўздыхнуў так, нібы скінуў камень з сэрца. Ён паправіў акуляры і дадаў:

— Цяжка мне было.

— Чаму вы не сказалі мне пра гэта адразу? — вырвалася ў Тані.

— Баяўся вас засмуціць. Разумееце, Таня?

Бліскучыя вочы Тані залілі слёзы.

Яна апамяталася толькі тады, калі Налепка пяшчотна пагладзіў яе па плячы.

— Прыходзьце, калі вам будзе цяжка... — сказаў ён ціха.

І ад гэтых слоў на дзяўчыну павеяла раптам нейкім асаблівым цяплом.

*

— Лёгкі на ўспамін, — усміхнуўся Налепка, падаючы крэсла обер-лейтэнанту Браўнісу. — Я ўжо сам збіраўся да вас у Ельск.

Налепка прычыніў акно, дастаў з шуфляды пляшку і наліў дзве чаркі каньяку.

Не чакаючы запрашэння Налепкі, Браўніс адпіў чаркі.

— Прыйшоў да вас па той нашай справе, — сказаў ён паціху. — Ізноў ператрасаюць тую оўруцкую гісторыю.

Налепка паціснуў плячыма так, нібы вызваленне вязняў зусім яго не датычыла.

— Ведаеце, — усхвалявана пачаў Браўніс, — на нас данёс адзін з вашых людзей. Пачакайце...

Браўніс паспешна пералістаў свой блакнот і сказаў:

— Гобза! Падпаручнік Гобза!

Ён глянуў на Налепку і заўважыў, як вакол яго вачэй разбегліся маршчынкі.

— Раблю пакуль усё, што магу, — працягваў Браўніс. — Магчыма вас паклічуць на допыт. Трэба гаварыць адно...

Ён зручней сеў у крэсле і працадзіў праз зубы:

— Вартавы сказаў, што яго хтосьці ударыў ззаду. І яго падтрымаў гэты ваш Гобза.

Налепка ўскіпеў. Яму было сорамна, што ёсць сярод славакаў такія, як гэты Гобза.

Праз хвіліну Налепкава люлька задыміла ўвесь пакой. Праз густую заслону дыму прарываліся со-

(Працяг на стар. 7)

Квартэт злева: Тэрэса Хоміч, Аня Мэтэнька, Марыся Лапінская, Аня Мікалаеўская.

БЕЛЬСКАЯ PSS

ПСС у Бельску Падляшскім з'яўляецца перадавой у нашым ваяводстве. За ўвесь аб'ём сваёй дзейнасці яна ўжо двойчы здабыла першае месца: за вынікі другога паўгоддзя 1960 г. і за першае паўгоддзе 1961 г.

Бельская ПСС налічвае 3300 членаў, значыць што трэці жыхар горада Бельска з'яўляецца яе членам. Яна дасягнула высокага дывідэнду — 109 зл. і гэтым заваявала сабе першынство не толькі ў ваяводстве, але і ў краіне. Гадавы план за 1961 год выканала ў І дэкадзе снежня.

Для выгады сваіх кліентаў адкрыла 8 услуговых пунктаў. На пачатку снежня быў адкрыты новы — пункт дапамогі жанчыне. Праводзіцца ў ім навучанне крою і шыцця, гафтавання, наладжваюцца прылады хатняга карыстання і г.д. У плане прадбачыцца адкрыццё сціральні для членаў ПСС у Бельску.

Магазіны бельскай ПСС выглядаюць прыемна і па - сучаснаму. Цікавыя дэкарацыі, рэкламы. Багаты выбар тавараў у магазінах, асабліва прэсэлекцыйных. Часта ў спажывецкіх крамах на вачах пакупнікаў праводзяцца паказы правільнага і хуткага рыхтавання стравы з канцэнтратаў.

НЕ ХЛЕБАМ АДЗІНЫМ

Бельская ПСС дбае не толькі пра цела сваіх кліентаў (корміць, адзявае), але і пра іх духовыя патрэбнасці. Існуе свая святліца — багата і добра абсталяваная. Існуе спартыўная каманда. Жаночая каманда валейбола ў элімінацыях гэтага года за кубак «Сполэм» у Лешне (Пазнаньскае ваяводства) заняла другое месца ў агульнакраёвым маштабе (першае заняў Познань).

Летам гэтага года распачаў працу 9-цiасабовы эстрадны аркестр. На інструменты праўленне ПСС выдала 72 тысячы злотых. Купілі пяніна, акардэон, 2 саксафоны, кантрабас, кларнет, перкусію. Аркестрам кіруе Мечыслаў Шыманскі — скрыпач Беластоцкага сімфанічнага аркестра, які два разы ў тыдзень прыязджае ў Бельск працаваць з эстрадным аркестрам ПСС. Кіраўніцтва бельскай ПСС задаволена з Шыманскага. А Бельшчане задаволены з ПСС-аўскага аркестра. «Гэта сапраўды добры калектыў», — гаварылі мне знаёмыя ў Бельску.

Іменна калектыў, бо з аркестрам працуе таксама жаночы квартэт і тэрцэт і нават салістка — Марыя Лапінская. Два разы ў тыдзень гэты аркестр іграе ў ПСС-аўскім кафэ. Танцы тут праходзяць пры чорнай каве. Эстрадны калектыў сур'ёзна ажывіў культурнае жыццё Бельска і ў данай хвіліне з'яўляецца бесканкурэнцыйным у гэтым 10-тысячным горадзе. Але самае галоўнае: найлепшыя дасягненні, самы высокі ўзровень, багаты і цікавы рэпертуар малодага калектыву яшчэ ўпeрадзе. Словам эстрадны калектыў Бельскай ПСС мае цудоўныя перспектывы.

Вера Леўчук

Бельская ПСС часта арганізуе паказы моды (вельмі карысная ініцыятыва) Мадэлькі? Не, не з Варшавы. Бельскія дзяўчаты і хлопцы таксама патрапяць імі быць.

Вера Тадэушук (працаўніца ПСС) паказвае мадэль таннага і прыгожага паліто.

Эстрадны аркестр Бельскай ПСС.

ГАСПАДАРЛІВЫЯ ПАЛІЧАНЕ

(Працяг са стар. 1)

гаспадарчыя машыны, — гаворыць сакратар партарганізацыі ў Палічнай, Уладзімір Раманюк.

— Былі недахопы ў нашай працы. Перад усім да іх належыць недастатковае выкарыстанне трактара. Трактарыстам з'яўляецца гаспадар, і ў рабочы час ён працуе на сваёй гаспадарцы. На будучы год такое становішча нейк трэба змяніць, тым больш, што хочам набыць яшчэ адзін трактар, — дадае У. Раманюк.

Гурткоўцы Палічнай робяць спробы ў супольным гаспадарэнні. Восенню бягучага года яны купілі селекцыйнае насенне жыта і пасеялі яго на зямлі з дзяржаўнага фонду плошчай у 10 га, а ў будучым годзе плануюць загаспадараваць яшчэ 10 га, таксама з дзяржаўнага фонду. Тут будзе магчымасць супольнай працы і выконвання машынамі большасці палявых работ.

ПАБУДОВА СВЯТЛІЦЫ І ПЕРАШКОДЫ

Амаль разам з нараджэннем сельскагаспадарчага гуртка нарадзілася ініцыятыва пабудовы святліцы. Зачынальнікам была добраахвотная каманда пажарнай аховы пад кіраўніцтвам каменданта Івана Петручука. Але да грамадскага чыну прыступілі ўсе жыхары вёскі.

Святліца сумесна з рамізай — гэта найбольш практыкуецца ў вёсках. Таксама зрабілі і жыхары Палічнай. Мелі драўляны матэрыял на пабудову. Але недарэчнасцю з'яўляецца сёння будаваць з дрэва... Таму палічане яго прадалі і купілі пустакаў. Асноўным, аднак жа, дапаможцам у пакрыцці коштаў пабудовы святліцы - рамізы з'яўляецца Павятовая камендатура пажарнай аховы ў Гайнаўцы.

Быў год 1959. Да ўсіх нефаховых прац узяліся дружна жыхары Палічнай. Восенню 1960 г. зруб быў ужо пабудаваны. Але да гэтай пары будова святліцы - рамізы яшчэ не закончана, бо паявіліся перашкоды, як гэта часта ў нас бывае.

Раней можна было атрымаць дазвол на пабудову без цяжкасцей, бо не трэба было моцна прытрымлівацца законаў цэнтральных будаўляных органаў адносна планаў самай пабудовы. І такі дазвол на пабудову святліцы - рамізы жыхары Палічнай атрымалі ў аддзеле архітэктуры і будаўніцтва ў 1959 г. Потым ён зрабіўся неактуальным, бо план аказаўся нязгодным з цэнтральнымі будаўлянымі законамі (абавязуючымі зараз). Па гэтаму поваду Гайнаўскі банк устрымаў выплату грошай, якія на закантэнне будовы святліцы-рамізы ў Палічнай прызнаў Аддзел унутраных спраў ПРН у Гайнаўцы.

І так зруб святліцы - рамізы стаіць ужо год, чакаючы на далейшае яго «афармленне». Ёсць кафлі на печ, якія дала Пав. камендатура пажарнай аховы ў Гайнаўцы, ёсць латы (падарылі іх жыхары Палічнай) і дахоўка.

Мне здаецца, што Павятовая камендатура пажарнай аховы ў Гайнаўцы павінна пастукаць у сваіх ваяводскіх улад, каб дапамаглі вырашыць справу. Нельга ж дапусціць, каб надалей былі замарожаны грошы і людская праца, грамадскі чын, якога так многа ўклалі жыхары Палічнай.

М. КУРАШ

НЕ ХАПІЛА „ПОРАХУ"

— Не хапіла пораху! Так гавораць у нас, калі што-небудзь кім-небудзь пачата, але не даведзена да канца. Не хапіла пораху і відаўскай моладзі.

Паслухайце! У 1956 і 1957 гадах масава распадаліся сельскагаспадарчыя кааперaтывы. Распаўся таксама і ў Відаве. Сельгаскааператыў меў добрае памяшканне на б'юро калектыўнай гаспадаркі, і яго хацеў заняць адзін селянін. Каб да гэтага не дапусціць, моладзь згуртавалася і за адну ноч гэты будынак раскрыла, разабрала і перавезла ў вёску. За гэтую ж ноч яго зложыла і накрыла. І так моладзь атрымала святліцу. Хлопцы і дзяўчаты сачылі за парадкам і чысцінёй. Зусім інакш цяпер. Святліца асірацела. Ніхто ёю не апякуецца. У вокнах няма шыб, дах працякае, у дзвярах няма замычкі, на падлозе многа смецця. А ў Відаве шмат моладзі, але зараз ёй не хапіла пораху. Ды не чуць, здаецца, яна не горшая ад моладзі Мокрага, Пілік, Плюціч, Плёсак і г. д. У гэтых вёсках моладзь апякуецца святліцамі. У Відаве на жаль святліца асірацелая. Моладзь, солтыс і Прэзідыум ГРН у Галадах не цікавяцца святліцай. А гэта ўжо вельмі дрэнна.

мх.

У ЗДАРОВЫМ ЦЕЛЕ ЗДАРОВЫ ДУХ

— Здароў, Міхась! Як чуешся пасля ўчарашняга?

— Не ўспамінай, браток. Як зайшоў да хаты, сам не ведаю. Але гэта было не ўсё, што з табою выпіў. Спаткаўся яшчэ з Рыгорам, «зрабілі паўлітра», потым яшчэ «чвяртку». Ведаеш, галава баліць страшэнна. Добра было б пахмяліцца.

— У чым тады справа, — як-небудзь страсем на «чвяртку».

Такую гутарку вельмі часта можна пачуць у нас.

Прыкрываючыся пагаворкаю, што «п'янства з'яўляецца нашаю народнаю хваробаю» у нас п'юць старыя, п'юць маладыя, п'юць хворыя, п'юць здаровыя, п'юць пры аказіях і без аказій.

Перада мною ўрыўкі з газет. Лічбы, лічбы, яшчэ лічбы.

20 мільярдаў злотых прапілі ў Польшчы ў 1959 годзе. 9,4 мільярдаў злотых прапілі ў першым паўгоддзі 1960 года. 32 мільёны літраў чыстай водкі (у пералічэнні на спірт) было продана ў першым паўгоддзі 1961 года. Гэта статыстычныя даныя Дзяржаўнага манаполю...

Частыя паведамленні ў газетах аб выкрыцці т. з. «бімброўняў» праз органы МО паказваюць, што сямтам сутыкаюцца людзі з «агністай вадой», а колькі выпіваюць гэтага трунку, ведае толькі адзін Бог. І калі б быў спосаб гэтую «левую» прадукцыю падагнаць пад якуюсьці лічбу, хто ведае, ці яна не перакрочыла б яшчэ другіх 20 мільярдаў злотых у год.

Лёгка напісаць «мільярд». Лёгка напісаць «20 мільярдаў», але цяжка ўявіць сабе, што гэта вельмі вялікая лічба.

Ізноў лічбы. Пабудова і поўнае абсталяванне адной школы тысячагоддзя каштуе каля 5-ці мільёнаў злотых. Пабудова сучаснай павятовай бальніцы — каля 50-ці мільёнаў злотых. Такія прыгожыя школы як, напрыклад, у Мастаўлянах, Крушынянах ці Гуранах каштуюць кожная з іх каля аднаго мільёна злотых.

Колькі ж бальніц, дамоў культуры, школ можна было б пабудаваць за прапітыя грошы?!

Аднак прапітыя мільярды — гэта не толькі выпіты алкаголь. Гэта змарнаванае жыццё тысяч сем'яў, гэта сотні тысяч розных злачынстваў, гэта сотні тысяч гадзін змарнаванай творчай працы, гэта сотні тысяч няшчасных выпадкаў на рабоце, на дарогах, на вуліцах. Гэтыя лічбы прасякнуты людскою крыўдай, слязьмі і крывёю.

Што з'яўляецца прычынай гэтага празмернага спажывання алкаголю? Можа высокі ўзровень жыцця? Можа празмерны дастатак? І не адно і не другое.

Піццё алкаголю ўвялося ў наш быт, як штосьці такое, без чаго ў ніякі спосаб нельга абыйсціся. Хрысціны, вяселле, смерць чалавека па-

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

ХІРУРГ ПЕТРУЧЫ

Існуе навука эмбрыялогія, якая займаецца вывучэннем зародышавага развіцця.

Хірург з Балоніі Даніале Анджэла Петручы вырасціў чалавечы зародыш па-за арганізмам чалавека. І нават не аднаго, а адзінаццаць. Адзін з іх дасягнуў 58-дзённага ўзросту. Дослед мог бы прадаўжацца, эмбрыён рос, але ў Петручы не хапіла харчавога матэрыялу — плазмы. Эмбрыён паспяхова развіваецца толькі тады, калі харчуючая яго плазма ўзята з крыві жанчыны, якая носіць у сабе эмбрыён таго ж узросту. Дапускаецца памылка не больш як на дзесяць дзён.

Хірург Петручы не знайшоў у той час пацыенткі з двухмесячнай цяжарнасцю, не было дзе дастаць некалькі соцен «кубікаў» патрэбнай крыві, і дослед прыйшлося абарваць.

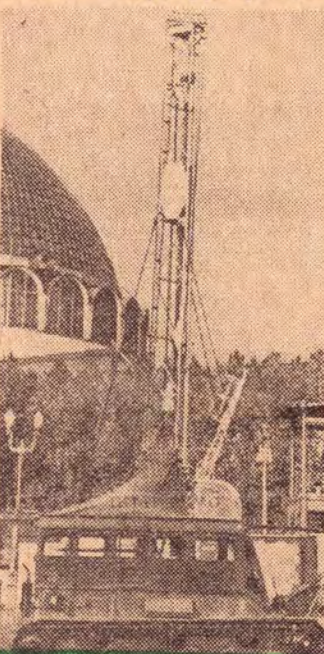
Зразумела, калі б хірурга з Балоніі падтрымоўвала ўся дзяржаўная сістэма аховы здароўя Італіі, такую плазму ў Балонію маглі б даставіць з другога месца. Але Петручы працуе ў адзіночку, калі не лічыць яго тэхнічных памочнікаў у сваёй уласнай клініцы, ва ўласнай лабараторыі, якую ўтрымоўвае на свой кошт.

Эмбрыялогія да гэтага часу не ведала, як рухаецца кроў па матцы. І для таго, каб зрабіць штучную матку «біялагічную калыбель», трэба было вялікай цярплівасці, смеласці, умення. Разлік вынаходніка хоць быў і рызыкоўны, аднак аказаўся дакладным. Вывучаючы эмбрыёны ў празрыстай біялагічнай калыбелі, створанай Петручым, магчыма што пазволіць даведацца, як увольніць чалавека будучыні ад прыроджаных парокаў сэрца, як пазбавіць яго неспрыяльнай спадчыны. Метад Петручы дапаможа вырашыць медыцыне шмат важных праблем, дапаможа стварыць шмат спосабаў для расправы з любымі хваробамі.

На здымку: Д. А. Петручы.

НАВІНЫ ТЭХНІКІ

Самаходная ўстаноўка СУГП—10 — сапраўдная знаходка ў СССР для геолагаў. Ім цяпер не трэба траціць часу на бурэнне шчылін. Каб дастаць пробу грунту, дастаткова рычаг, і штанга праткне шчыліну глыбінёй да дваццаці пяці метраў.

ЭЛЕКТРОННЫ ПАЛІГЛОТ

Працуючы над праблемай машыннага перакладу, кібернетыкі і лінгвісты пераважна імкнуліся стварыць машыну, якая перакладала б замежныя тэксты на іх родную мову. Цяпер група французскіх канструктараў, якіх узначальвае Марсель Лакон, збудавала электронную машыну «Аксетрон», якая працуе зусім на новых прынцыпах.

Машына Лакона перакладае французскія тэхнічныя тэксты на большасць моваў свету, уключаючы рускую і кітайскую.

У памяці машыны захоўваюцца не толькі словы, але і цэлыя фразы. У гэтым заключаецца яе асаблівасць. У машыну ўведзена 2000 тыповых фраз. Таму яна самастойна спраўляецца з падаўляючай большасцю тэкстаў, якія патрэбны прамысловым і тарговым арганізацыям.

САМЫ ВЯЛІКІ

У Дамадзедаве, непадалёк ад Масквы, пачалося будаўніцтва новага аэрапорта — аднаго з найбольшых на свеце. Ён зможа за кожную гадзіну адпраўляць і прымаць некалькі тысяч пасажыраў, гэта значыць многа больш, чым зараз прапускаюць усе існуючыя маскоўскія аэравакзалы. Для паветраных падарожных будуць гасцініцы, залы адпачынку і чакання, рэстараны, пошта, тэлеграф і ўсё іншае, што патрабуецца для выдатнага абслугоўвання. Верталёты, аўтобусы, таксі, электрацягнікі, а пазней і надвесная дарога звяжуць гэты агрэгат з горадам. Перонныя галерэі вывядуць пасажыраў з залы чакання проста ў самалёт. У гэтых «прычалаў» змогуць адначасова швартавацца чатырнаццаць паветраных караблёў».

«Міс» свету на 1961 год здабыла 18-цігадовая англічанка Роза-Мары Франкляпд. Канкурэнцыя не была лёгкай — гэта мы бачым на здымку: віцэ-міс з Іспаніі, Тайвану і Францыі.

Цікавае дрэва, праўда? Гэты здымак адной з вуліц Калінінграда.

НОВЫ ВОДНЫ ШЛЯХ

У пачатку 1961 года будзе закончаны важны сярэдмацерыковы водны шлях, які спалучыць паўночна-заходнія абшары Кітая беспасрэдна з Арктычным морам. Па гэтым шляху будуць курсаваць караблі з ракі Чорны Іртыш, праз вялікія вадаёмы, якія зроблены ў сувязі з пабудовай гідраэлектрычных шлюзаў у стыку рэк Бухтармы і Іртыша ў Казахстане, па Іртышу, і далей у Об. Вялікая шлюза на вадаёме Бухтармінскім будзе падымаць і апускаць караблі пры розніцы ўзроўня вады больш 60 метраў.

МІНІЯТУРНАЕ КАРАЛЕЎСТВА

У адлегласці 350 кіламетраў на захад ад архіпелагу Самоа, загубленыя ў Ціхім акіяне, раскінуліся астравы Валіса.

Астравы Валіса,названыя так ад іх адкрыўцы, англійскага капітана Самуіла Валіса (1767), складаюць невялікі архіпелаг, у склад якога уваходзіць Увэі і некалькі маленькіх астравоў, плошча іх сягае 105 квадратных кіламетраў. Жыве там 8600 чалавек.

Востравам Валіса кіруе кароль, які назначаецца французскім рэзідэнтам. Плошча неабмежаванай улады караля займае 96 квадратных кіламетраў і 6000 чалавек. Урад вострава Валіса складаецца з 6-ці міністэрстваў, а менавіта: з міністэрства да спраў сельскай гаспадаркі, да спраў жывёліны, да спраў дарожных, пальмавых плантацый, аховы здароўя і школьніцтва. Кабінет міністраў узначальвае прэм'ер.

Усе міністры выступаюць босыя, у народных уборах, якія падобныя да шматкаляровай спадніцы.

Жыхары астравоў вырабляюць вельмі прыгожыя тапы — штосьці ў выглядзе нашых кілімаў, альбо дываноў. Робяцца яны з кары марвовага дрэва. Гэтыя тапы вельмі прыгожыя, і слава аб іх ідзе вельмі далёка.

На здымку: змякчэнне валакна драўнянай кары, з якой вырабляюцца тапы.

Кулінарыя

ПАРАСЯ СМАЖАНАЕ

Ашпаранае парася выцерці насуха ручніком, злёгку нацерці мукой у тых месцах, дзе засталося шчаціннe, і асмаліць на агні. Затым брушка і грудную частку разрэзаць уздоўж у напрамку ад хваста да галавы, выняць вантробы, выдаліць тоўстую кішку, надсекшы для гэтага тазавую костку, і як след вымыць у халоднай вадзе. Пасля гэтага парася пасаліць усярэдзіне, пакласці на бляху спінкай угару, крыху змазаць смятанай, паліць з лыжкі растопленым маслам, на бляху падліць 1/2 шклянкі вады і паставіць смажыць на 1 — 1 1/2 гадзіны.

У часе смажання трэба некалькі разоў паліваць парася з лыжкі тлушчам, які ўтвoрыцца на блясе. Смажыць яго можна цэлай тушкай або рассекшы ўздоўж па пазваночніку на дзве палавінкі.

Гатовае парася зняць з бляхі і прыгатаваць падліўку. Для гэтага бляху паставіць на агонь, выпарыць рэшткі вадкасці, тлушч зліць, а на бляху ўліць адну шклянку гарачага мяснога бульёну або вады, пракіпяціць і працадзіць скрозь сіта.

Пры падачы на стол пакласці на разагрэтае блюда грачаную кашу і пасыпаць пасечанымі яйкамі. Парася разрэзаць на часткі, адрэзаўшы перад гэтым галаву, а потым кожную палавінку рассекчы на папярочныя кавалкі, пакласці іх на кашу ў выглядзе цэлай тушкі, прыставіўшы рассечаную на дзве часткі галаву. Зверху паліць тлушчам, атрыманым пры смажанні, дадаўшы масла.

Падліўку падаваць асобна ў соусніку.

Ці ведаеце вы, што...

Свежы пірог пры рэзанні крышыцца. Каб пазбегнуць гэтага, нагрэйце нож для пірага з сухога пясочнага цеста, а для больш мяккага — памачыце нож.

*

Пірог пры выпяканні няроўна падняўся. У такім выпадку яго ў печы крыху павярнуць. Калі гэта не дапамагло, уваткніце ў месца, якое паднялося вышэй, чым увесь пірог, макароніну.

*

Пірог прыстаў да бляхі. Вазьміце чыстую моцную нітку і асцярожна правядзіце яе пад пірагом.

ПАДРЫХТОЎКА ДА XX ГАДАВІНЫ ППР НА САКОЛЬШЧЫНЕ

Актыўную дзейнасць на Сакольшчыне Польская рабочая партыя (ППР) разгарнула пасля вызвалення. Партыя ў той час на Сакольшчыне налічвала каля 200 членаў. Члены партыі былі актыўнымі барацьбітамі за ўмацаванне народнай улады ў павеце. Неспакойна было ў тыя гады на Сакольшчыне. Рэакцыйна - фашысцкія банды тэрарызавалі насельніцтва, наводзілі страх, перашкаджалі ў мірным жыцці і адбудове пасляваенных знішчэнняў. У барацьбе з рэакцыйным падполлем на Сакольшчыне 16 членаў партыі аддалі сваё жыццё.

Набліжаецца XX гадавіна паўстання ППР. На Сакольшчыне, як і ва ўсёй нашай краіне, гэтая знамянальная падзея будзе вельмі ўрачыста адзначацца.

Выбрана камітэт для арганізацыі святкавання XX гадавіны ППР. Яго ўзначальвае першы сакратар КП ПАРП у Саколцы Іван Дзянісюк. Камітэт паклікаў да жыцця паасобныя камісіі. Напрыклад, гаспадарчая Камісія даследвае матэрыяльныя ўмовы сем'яў загінуўшых дзеячоў ППР і рыхтуе спісак найбольш патрабуючых дапамогі.

Прапагандовая Камісія сабрала канкрэтныя матэрыялы і дакументы з дзейнасці ППР на Сакольшчыне. Матэрыялы гэтыя будуць выданы брашурай.

У студзені ва ўсіх грамадах Сакольскага павета адбудуцца ўрачыстыя сходы, на якіх насельніцтва павета і ў асаблівасці моладзь пазнаёміцца з дзейнасцю ППР і яе роляй ва ўстанаўленні народнай улады ў краіне. У школах Сакольскага павета будуць арганізаваны ўрачыстыя вечарыны і сустрэчы з былымі дзеячамі ППР.

вб

Бярыце з яе прыклад, маладыя сябры

Называецца Чэслава Мароз. Нарадзілася яна ў маленькай вёсцы Яніны (Аўгустоўскі павет). Бацькі свайго яна не памятае — ён загінуў у час вайны, калі яна была яшчэ малой дзяўчынкай. Забілі бацьку немцы за тое, што быў у партызанах. Цяжкое дзяцінства мела Чэся. Без бацькі, разам з маткай і старэйшым братам яны сяк-так дажылі да таго часу, калі жыццё іх стала лепшым. Зямлі яны не мелі. Брат яе, як галава ў хаце, цяжка працаваў. Калі Чэсі скончылася сем год, яна паступіла ў пачатковую школу, якую закончыла ў гэтым годзе. Вучылася вельмі добра. А што рабіць далей? Якую выбраць дарогу ў жыцці, каб у будучыні шчаслівa жыць? Яна гэтую праблему развязала разумна. Яна паступіла ў Засаднічую школу влукеннічую ў Фастах. Там яна пасля двух год навукі атрымае прафесію ткачыхі і будзе працаваць на фабрыцы. А працаваць — гэта значыць утрымаць сябе і матку. Але гэта яшчэ не ўсё быць простай ткачыхай. Адначасова яна вучыцца ў Завочным тэхнікуме влукеннічым у Беластоку на вул. Міцкевіча. Такім чынам яна, не марнуючы часу, будзе мець працу, а ў будучыні — прафесію тэхніка влукеннічага. Брава Чэся. Больш такіх дзяўчат.

Алесь Савіцкі

КАБ ПАЧУЦЬ РОДНУЮ МОВУ

Вельмі прыемна паслухаць сваю родную мову па радыё. Але вось у нас бяда. Радыёвузел у Старым Корніне чамусьці забыў, што павятовы радыёвузел у Гайнаўцы трансліруе беларускія перадачы. І вось шкада, што іх не можам пачуць у нас.

Просім, каб радыёвузел у Старым Корніне транслíраваў беларускія перадачы.

Мікола Корх
Дубічы Царкоўныя

ДОБРЫ ПАЧАТАК

У мястэчку Нарва многа моладзі. У доўгія вечары маладыя людзі не ведалі, што рабіць з гэтым свабодным часам. «Кіно, бібліятэка, клуб і чытальня — гэтага нам замала», — гаварылі.

Яны вырашылі арганізаваць у Нарве народны універсітэт. Звярнуліся да кіраўніцтва Таварыства папулярных ведаў (ТВП) у Беластоку з просьбай аб забеспячэнні універсітэта выкладчыкамі. ТВП не адказала... 27 кастрычніка бяг. года ў нараўскай чытальні, што існуе пры бібліятэцы, адбылася першая лекцыя на тэму «Анатомія і фізіялогія чалавека, якую прачытаў вопытны лекар медыцыны з Беластока, лектар ТВП Ян Скок.

Да гэтага часу лектары і выкладчыкі прачыталі звыш 10 лекцый на тэмы медыцыны, юрыстыкі, сельскай гаспадаркі, педагогікі і ветэрынарыі. Сярод слухачоў пераважаюць людзі сярэдняга ўзросту, мужчыны і жанчыны. Пасля кожнай прачытанай лекцыі адбываюцца жывыя дыскусіі.

Вельмі важнае тое, што ТВП у Беластоку накіравала ў Нарву вельмі добрых сваіх лектараў, якія патрапілі заваяваць лекцыямі і дыскусіямі сэрцы слухачоў нараўскага народнага універсітэта.

Я, аднак жа, маю просьбу да арганізатараў універсітэта. Трэба паведаміць жыхароў бліжэйшых вёсак аб дакладных тэрмінах і тэмах лекцый, каб і яны маглі скарыстаць. Можна гэта зрабіць перш за ўсё пры дапамозе мясцовага радыёвузла.

На лекцыях у народным універсітэце можна шмат чаму навучыцца. Дарэчы, тэматыку іх могуць устанаўляць самыя слухачы.

М. К.

ВЕСКА РЫБАКІ

Вельмі мне спадабаўся сход у Рыбаках. Калі солтыс сказаў для гаспадароў аб тым, што будзе сход, дык усе за 15 хвілін сабраліся. Гр. Нос расказаў жыхарам, што прышлі ў справе продажу збожжа для дзяржавы. Жыхары ўсе, як адзін, падпісалі лісту дэкларуючы продаж збожжа. Таксама было і ў вёсцы Бандары. Каб такіх вёсак як найбольш у нашай дзяржаве.

Янка Азябла

БРАВА, ПЯШЧАНІКІ

Вёска Пяшчанікі невялікая, усяго каля 20 гаспадароў. Сумна ім было ў доўгія зімовыя вечары, не было дзе сабрацца, каб пагаварыць на розныя тэмы. На сходзе вырашылі пабудаваць святліцу. І тут моладзь пачала працаваць. Потым пры дапамозе кіраўніка школы быў сарганізаваны мастацкі гурток. Ён вывучыў пастаноўку, з якою выязджаў у суседнія вёскі, як Страшава, Навасёлкі і другія. За заробленыя грошы купілі пустакоў і прыступілі да будовы святліцы. Цяпер у вёсцы стаіць прыгожая святліца і ўжо пакрыта. Шкада толькі, што Аддзел асветы ў Беластоку абяцаў дапамагчы, але да гэтага часу нічога не дапамог. А жыхары Пяшчанік хацелі б ужо пачытаць газеты ў зімовыя вечары ў сваёй святліцы.

Янка Азябла

ГАЙНАЎСКІ АДДЗЕЛ БГКТ

3 снежня ў беларускім ліцэі адбыўся арганізацыйны сход гарадскога аддзела БГКТ у Гайнаўцы. На сходзе прысутнічала 50 асоб. З дакладам выступіў сакратар Галоўнага праўлення БГКТ у Беластоку мгр Юзвюк. Пасля дыскусіі было выбрана праўленне гуртка: Мікола Дацэвіч — старшынёю, Ніна Бура — сакратаром, Уладзімір Сац — намеснікам старшыні, Надзея Даніловіч — скарбнікам і членамі: Янка Бура, Люба Грыгарук, Уладзімір Рушук і Тацяна Сафраненка. Праўленне гарадскога аддзела пастанавіла сарганізаваць навагоднюю ёлку для дзяцей членаў БГКТ з забавай для старэйшых і зрабіць запісы да гуртка мастацкай самадзейнасці. Пасля сходу адбылося выступленне «Лявоніхі», якое зрабіла вялікае ўражанне на гледачоў.

Васіль Дзун
Гайнаўка

З ЖЫЦЦЯ ГУРТКА БГКТ У ЗУБАЧАХ

У вёсцы Зубачы (Сямяціцкага павета) быў сарганізаваны гурток БГКТ у студзені 1961 г. Старшынёю гуртка выбралі Уладзіміра Лявоцюка, а сакратаром Зою Мораз. Гурток у канцы студзеня налічваў 22 асобы. Моладзь з вялікай ахвотай прыступіла да дзейнасці ў гуртку. На пачатку лютага існаваў ужо хор і мастацкі гурток, які ў канцы лютага 1961 выступіў з п'есай «Пярэстая Красуля», якая цешылася вялікай папулярнасцю сярод жыхароў вёскі Зубачы і навакольных вёсак. На гэтым і закончылася дзейнасць гуртка БГКТ у Зубачах. Можа хтосьці запытае, чаму? Просты адказ — Ул. Лявоцюк пераехаў у Мілейчыцы, а Зоя Мораз кажа, што гэта не для яе праца. Намі няма каму кіраваць. А можа паспрабуюць маладыя самі зрабіць што-небудзь?

Жыхар вёскі Зубачы

УВАГА БЕЛАСТАЧАНЕ!

Беларуская ёлка

Гурток Беларускага грамадска - культурнага таварыства № 1 у Беластоку на 15 студзеня арганізуе навагоднюю ёлку дзецям, бацькі якіх з'яўляюцца членамі нашага таварыства. Тым бацькам, якія жадаюць, каб іх дзеці былі на беларускай ёлцы, неабходна звярнуцца ў гэтай справе да гарадскога аддзела БГКТ пры вуліцы Варшаўскай № 11.

мх

(Працяг са стар. 3)

нечныя праменні і адбіваліся ў чарках. Яны чокнуліся, і Налепка нахіліўся да Браўніса.

— Чакаю ад вас парады.

Браўніс з недаверам паглядзеў на Налепку.

— Хачу ўзмацніць ахову аб'ектаў, — пачаў Налепка. — Пасля гэтай оўруцкай афёры хачу паказаць сваю адданасць. Разумееце мяне?

Пачуўшы гэта, Браўніс ажывіўся. І ён стараецца сумленнай службай адвесці ад сябе бяду. Налепка гаворыць шчыра, ён таксама перажывае гэту оўруцкую гісторыю.

Праз хвілінку Налепка ведаў ужо ўсё, што яму было патрэбна. Браўніс раіў Налепку ў верасні і кастрычніку ўзмацніць варту. Пойдуць спецыяльныя эшалоны. Пра склады Налепка таксама ўсё разведаў. Ён з усмешкай адчыніў акно, праз якое палілося ў пакой чыстае цёплае паветра.

Браўніс пачаў збірацца. Яго чакаюць у штабе мясцовага гарнізона. На твары яго ўжо не было той насцярожанасці, з якой ён увайшоў у кабінет. Налепка па вачах бачыў, што обер-лейтэнант давярае яму. Ён не сумняваўся ў тым, што цалкам пераканаў Браўніса. Толькі, калі яны развіталіся, яму здалося, што ў вачах Браўніса ўспыхнуў агеньчык недавер'я, той самы агеньчык, які ён заўважыў у пачатку іх размовы.

(Працяг за тыдзень)

67

КІНО

Праграма ад 1—8.I.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Korsarze Pacyfiku", cz. (radz.), 1—4.I. „Korsarze Pacyfiku", cz. II. 5—7. I.

Кляшчэлі
„Wrzesień 1939" (polski), 1—4. „Normandia — Niemen" (radz. 5—7. I.

Навасады
„W masce i bez maski" (japoński), 6—7. I.

Нарва
„Ucieczka przed cieniem (czeski), 3—7. I.

Нараўка
„Ludzie z pociągu" (polski, 3—7. I.

Чаромуха
„Wiek XX" (radz.), 1—4. I. „Mein Kampf" (szwedzki), 5—7.

Чыжы
„Wrzesień 1939" (polski), 3—7.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Królewna ze złotą gwiazdą (czeski), 3—7. I.

Браньск
„Słońce wschodzi nad Bengalem" (pakistański), 1—4.I. „Przed nami zakręt" (radz.), 5—7. I.

Гродзіск
„Ciao, ciao Bambino" (włoski 6—7. I.

Орля
„Miłość należy cenić" (radz. 3—7. I.

Райск
„Miasto bez wody" (radz.) 3—7.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Skrzynki na start" (angielski 1—4. I. „Odwiedziny prezydenta (polski), 5—7. I.

Міхалова
„Wiatr ucichł przed świtem (jugosł.), 1—4. I. „Szybsza o wiatru" (radz.) 5—7. I.

Супрасль
„Przeciwko Bogom" (polski 1—4. I. „Chleb i róże" (radz. 5—7. I.

Чорна Весь
„Gorączka w El Pao" (franc. 1—4. I. „Młodzi małżonkowie (włoski), 5—7. I.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Bunt kapitana" (czeski), 1—4. „Sprawa trzynastu" (radz.), 5—7.

Мілейчыцы
„Życie przeszło obok" (radz. 1—4. I. „Mein Kampf" (szwedzki 5—7. I.

Нурэц
„Milczące ślady" (polski), 1—4. „Drugi człowiek" (polski), 5—7.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Salwa o świcie" (radz.), 1—4. „Wzgórze 905" (jugosł.), 5—7. I.

Сухаволя
„Przebudzenie" (czeski), 1—4. „Statek z dynamitem" (bulg. 5—7. I.

Шудзялава
„Żywi bohaterowie" (radz. 4—7. I.

Янаў
„Pierwsza lekcja" (bułg.), 1—4.I „Czerwony atrament" (węgierski), 5—7. I.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Mąż swojej żony" (polski 6—7. I.

Новы Двор
„Miasto bez wody" (radz. 6—7. I.

Ружаны Сток
„Przez zieloną granicę" (czeski), 6—7. I.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 5000 Bltk B- 3

З НОВЫМ ГОДАМ

Хоць вёска наша ў бездарожжы загублена, а Новы год і ў такую глухамань заглядвае. Таму і падрыхтаваліся мы да культурнай сустрэчы Новага года.

Закусачны фонд па хатах сабралі. Напіткаў нямнога было — па літру на галаву, улічваючы і дзяцей. Дзеці ў нас не п'юць, але і не пярэчаць, калі ўзрослыя за іх здароў'е па некалькі шклянак перахіляць.

Каб захаваць адпаведны парадак, вызначылі ў вёсцы дзяжурных. Быў нават праект ілюмінаваць вёску агнямі, але камендант супрацьпажарнай каманды супрацьпаставіўся.

Уполерак вуліцы падвесілі лозунг: «Не зявай, Новы год нясе багаты ўраджай». Збірацца пастанавілі ў 22 нуль-нуль, каб людзі паспелі ўправіцца з жывёлай і палажыцъ спаць дзяцей.

Першая нечаканасць атрымалася ў час пераносу гарэлкі. Лятучы пералік выявіў нястачу, а вінoўнікі, ледзь варочаючы языкамі, ніяк не маглі выявіць гэтага.

— Мо' гэта і лепш, — сказаў дзядзька Кандрат. — Менш вып'ем — больш будзе парадку.

Але загадка высветлілася ў час арганізацыйнага сходу. Паведамілі, што дзяжурныя ап'янелі. Кіраўнік балю паспяшыў выясніць гэту справу.

Дзяжурныя сядзелі на страсе суседняй хаты. Адзін з іх поламі ватоўкі ўяўляў бусла на адной назе, а другі хлопаў далонямі па сцёгнах і крычаў захрыплым голасам: «Ку-кар-э-ку!»

Вярнуўшыся, кіраўнік пачуў прамову каменданта:

— Людзі мілыя! — гаварыў той, хістаючыся на нагах. — Дамо калектыўнае, урачыстае слова, што ў Новым годзе не дакранемся да кілішка. Тады давайце націскаць, пакуль не позна.

Госці добрасумленна націскалі. Кіраўнік, улічваючы, што хутка застанецца толькі пустая пасуда, паспяшыў за стол.

Ці трэба гаварыць, што пасля ніхто не памятаў данага слова. А Новы год стаяў ужо на парозе.

Дзядзька Лявонь

НОВЫЯ АДКРЫЦЦІ

Жанчына тады вырашае рабіць ашчаднасці, калі выдасць апошнія грошы.

*

— Ці ты прыкмеціла, як змяняюцца мужчыны? Тыдзень таму Янка захапляў мяне, а сёння глядзець на яго не магу.

*

Маналог — гэта абмен думак паміж двума людзьмі, з якіх адно з'яўляецца жонкай, а другое мужам.

ЯК ПАЗБІРАЛІСЯ

— Тата, дзе вы нарадзіліся? — пытае хлопчык.

— У Бельску.

— А мама?

— У Гайнаўцы.

— А я?

— У Саколцы.

— Як жа мы тады ўсе пазбіраліся ў Беластоку? — здзівіўся хлопчык.

Марыя Мартонік
Радунін

КОРАТКА І ЯСНА

Адзін афіцэр меў такую звычку, што амаль пасля кожнага сказа гаварыў: коратка і ясна.

— Пасцяліце мне пасцель, коратка і ясна, — звярнуўся ён аднойчы да новага салдата.

—Дзе ж яму пасляць, каб было коратка і ясна? — думае салдат.

Думаў ён, думаў, а ў канцы паслаў афіцэру на акне.

— Ты што, з глузду з'ехаў? — разгневаўся афіцэр.

— Вы ж казалі, каб коратка і ясна, — апраўдваўся салдат. — Я так і зрабіў.

Эдуард Прылажынскі
Гарбары

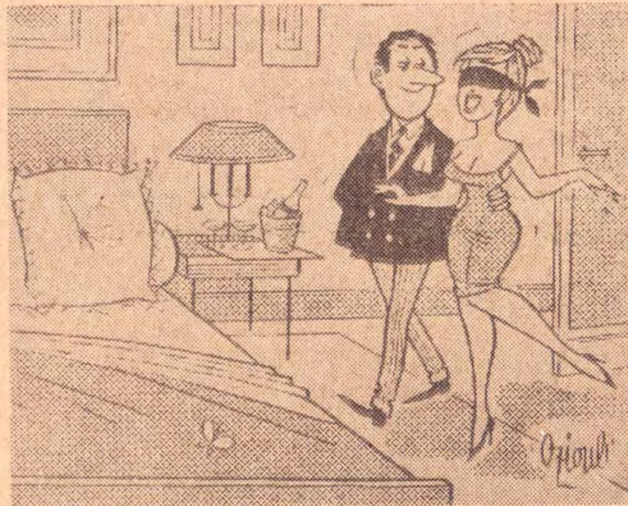
ЗУБ

Янку балеў зуб. Ён пайшоў да зубнога лекара і вырваў яго.

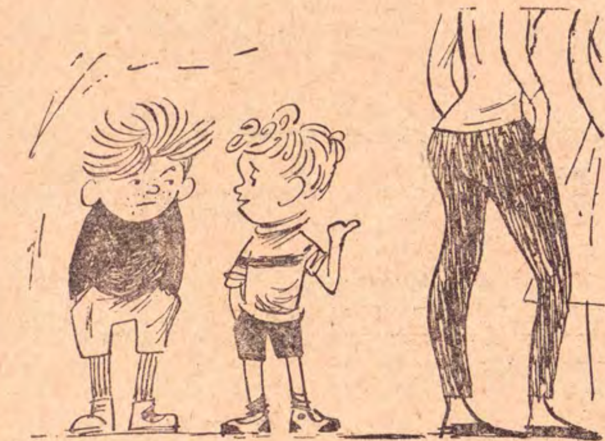
— Ці баліць яшчэ зуб? — пытае на другі дзень сусед.

— Не ведаю, — адказаў Янка, — ён жа ў лекара застаўся.

Марыся Палаўянюк
Бельск

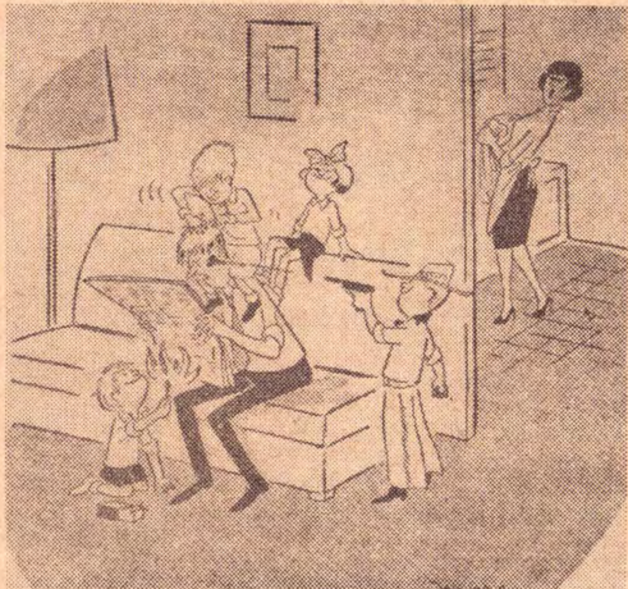
— Ох, як жа я люблю сюрпрызы!

— ...Я адразу пазнаў, што гэта жанчына — не ўмее трымаць рук у кішэнях.

Прысваенне афіцэрскага звання ў школе МО.

— Замест спакойна чытаць, памог бы мне талеркі мыць!

БАРАНОЙ па ПУСТАЗЕЛЛІ

— Ад прыбытку, — кажуць, — галава не баліць.

Але не заўсёды так бывае. Напрыклад, аддзел сельскай гаспадаркі прэзідыума ПРН у Дуброве мае шмат клопату з прычыны прыбытку. Каля вёскі Каменна Старая ёсць 13 гектараў пакінутай зямлі, па былым абшарніку. Гэта зямля гадамі ляжала аблогам, ніхто не карыстаўся ёю. Нейкі час таму назад у аддзеле сельскай гаспадаркі пастанавілі заняцца бяспанскай зямлёй. У выніку гэтага 1 гектар аблогу адпушчана пад саджанцы лясных дрэвак. Але 12 гектараў ляжыць далей аблогам, і ніяк аддзел сельскай гаспадаркі не можа знайсці гаспадара да іх. У гэтых 12 гектарах аблогу ёсць 6 гектараў дабраякаснага саду (216 фруктовых дрэў). Сад гэты запушчаны, ніхто пра яго не дбае. Неафіцыйным гаспадаром саду з'яўляецца ўся аколіца. Восенню, тут як звычай, без пары пазрываюць фрукты. Пасля гэтага сад выглядае, як пасля страшэннай буры. Паломаныя галінкі, паскручваныя вярхі. Ну, проста варварства. Сэрца баліць, гледзячы на такое знішчэнне.

— Ну што ж, няма ніякай рады, — адказваюць у аддзеле сельскай гаспадаркі. — Садок жа бяспанскі.

У Каменнай Старой існуе сельскагаспадарчы гурток. Ён мог бы ўзяць у дзяржавы зямлю і сад, але не хоча.

— Навошта нам гэта, — кажа Казімір Точка — старшыня сельгасгуртка. — Мы і без дзяржавы можам карыстацца садам. Вырастуць яблыкі — бяры ды зрывай. Іх жа ніхто не старажуе.

Вядома, пры адпаведным загаспадараванні, як зямлі, так і саду, быў бы нядрэнны даход. Але што ж, калі няма гаспадара. Таму і баліць галава ад прыбытку.

УСМЕШКІ ЧЫТАЧОЎ „ВОЖЫКА"

НЕЦІКАЎНЫ

— Вы чыталі пісьмо Тацяны да Анегіна?

— Прабачце, я чужых пісем не чытаю.

ДЗЕ ЁН ЖЫВЕ?

П'яны: — Скажыце, дзе жыве Змітрок Канцавы?

— Дык гэта ж вы самі.

— Я ведаю, але скажыце, дзе ён жыве?

У БІБЛІЯТЭЦЫ

— У вас ёсць «Цэмент» Гладкова?

— Няма.

— А «Што рабіць?»

— Схадзіце ў другую бібліятэку.

АПРАЎДАЛАСЯ

— У вашай хаце брудна...

— А мы з мужам хоць і сварымся, а смецця з хаты не выносім.

НА ЛЮДНАЙ ВУЛІЦЫ

Каля хлопчыка сабраўся натоўп. Чуваць галасы:

— Хлопчык заблудзіў!..

— Хлопчык заблудзіў!..

Хлопчык гаворыць:

— Не, я не заблудзіў! Гэта мама і тата заблудзілі.

ЛЯ БІЛЕТНАЙ КАСЫ

— Дайце, калі ласка, білет да прыпынку Боцікі.

— Няма такога прыпынку.

— Чаму гэта няма? Ёсць.

— Вам хіба да прыпынку Чарацікі?

— Ну, так.

— Дык чаго ж вы блытаеце?

— Падумаеш, на нейкую там халяву памыліўся!

СЛУШНАЯ ЗАЎВАГА

Да старшыні сельпо бухгалтар прынёс акты на спісанне каўбасы, цукру, масла і селядцоў. У гэты момант у кабінет заглянуў вартаўнік дзед Сахон.

— Не дзьмухайце дужа, Мікалай Ахрэмавіч, на пячатку, — не ўтрымаўся ён, калі начальнік намерваўся заверыць «дакумент».

— Чаму?

— Гарэлкай пахнуць будзе!

ХТО ДАПАМОЖА КНАРАЗОЎЦАМ

На першым панадворку вёскі ўвіхаецца стары мужчына. Поіць каровы. Ругаецца на балота (гэта было яшчэ перад дзесятым снежня).

— Вось прайдзіце так праз вёску, дык больш ужо не прыедзеце да нас восенню ці вясною. Дай Бог, каб хутчэй замарозіла.

А я падумаў, каб так хутчэй верталёты ў Кнаразах курсавалі, і думка гэта набірала большай рэальнасці, калі далей уваходзіў у вёску.

Шэра-жоўтая мазь займала (вясною гэта паўторыцца) усю шырыню нявузкай вуліцы. І гэтак амаль праз усю яе даўжыню. Хтосьці выкапаў збоку кусок рову, але гэта дабавіла толькі гліны...

Вёска Кнаразы ў Бельскім павеце адносна гэтых «балотных спраў» належыць да рэдкасцей у нашым ваяводстве. А тут жа 100 гаспадароў, амаль толькі панадворкаў, надта вузкіх, што, здавалася б, павінна выйсці на карысць вуліцы. Аднак жа тут усё наадварот. Гэтая вуліца пужае тых, хто да суседа накіраваўся і тых, хто па справах у вёску прыходзіць. Цікава, ці восенню і вясною завітае сюды старшыня ГРН у Храбалах, і ці падумаў ён аб тым, каб падказаць жыхарам Кнаразоў як «вылезці з балота» можна грамадскім чынам і запрасіць «у госці» загадчыка дарожнага аддзела ПРН, каб пераканаўся, што патрэбная дапамога грамадскаму чыну. Раю захаваць гэтыя словы ў памяці да вясны і паступіць тады згодна са словамі. А. Чэхава «Трэба работу рабіць...»

КУЛЬТУРА — СЛОВА ЧУЖОЕ

У Кнаразах існуе партарганізацыя, гурток Саюза сельскай моладзі, гурток Беларускага таварыства. Але іх бяздзейнасць страляе ва ўпор. Галава вёскі, солтыс Уладзімір Андрэюк, апраўдоўвае ўсё «упартасцю людзей». Крыху ён правы ў гэтым. Але адкуль тая «упартасць»? Дзе яе крыніца? Гурток ССМ, напрыклад, ніхто не наведвае і ён не праяўляе ніякай дзейнасці сярод моладзі. А моладзі тут шмат, каля 60 асоб. Гурток БГКТ? Ён налічвае ў Кнаразах 17 членаў, большасць — моладзь. У мінулым годзе старшыня гуртка, загадчык мясцовай 4-класнай школы гр. Фёдар Палюхновіч арганізаваў драмгурток і рыхтаваў з членамі пастаноўку п'есы «Суд» Галубка. Калі дайшло да пастаноўкі, дык моладзь адказалася, бо хацела пасля пастаноўкі п'есы арганізаваць забаву, на што не згадзіўся загадчык школы. Не было месца на забаву — паводле закона школьных улад, у школе нельга, а святліцы няма. Вось тут то і самае важнае ў Кнаразах — няма святліцы.

— У 1956 г. быў зроблены фундамент пад святліцу, было 15 тыс. штук цэглаў, але разваляклі... — гавораць людзі.

А цяпер якія магчымасці пабудовы святліцы? Ёсць некалькі тысяч зл. агульнавясковых грошай (за жвір і арэнду пашы). Можна было б купіць цэменту, зрабіць пустакі. Хто? Моладзь, бо ёй жа найбольш патрэбная (і неабходная!) святліца. Члены гурткоў ССМ і БГКТ павінны зварухнуцца з месца. Але трэба каб хтосьці ўсёй справай, так сказаць, «зверху» пацікавіўся і дапамог арганізацыйна. Моладзі ж дрэннай няма, трэба толькі ўмець яе «здабыць».

У Кнаразах бадай што найважнейшай праблемай моладзі з'яўляецца зараз справа асветы. У вёсцы толькі 4-класная школа. Да наступных класаў трэба хадзіць у 7-класную школу да Зубава. Нейк атрымлівалася, што многія маладыя людзі зракаліся (па прычыне неахвоты і абыякавасці бацькоў) хадзіць у школу да Зубава і ў выніку гэтага не закончылі 7-мі класаў. Проста неабходна арганізаваць у Кнаразах вячэрнюю школу. Але настаўнік Фёдар Палюхновіч у адзіночку з гэтым не справіцца. Ён вучыцца на 4-ым курсе завочнага аддзялення Вышэйшай педагагічнай школы ў Гданску. Навука праглынае ўвесь яго свабодны час у дагэтуляшняй абстаноўцы.

Маладыя людзі ў Кнаразах застаюцца таксама па-за сельскагаспадарчай асветай. Без асветы ж няма месца на культуру і яна можа быць заўсёды чужым словам.

МІХАСЬ КУРАШ

Школа імя Кунавіна ў Гарасімавічах.

У ГЕРАСІМАВІЧАЎСКАЙ ШКОЛЕ

У абароне вёскі Герасімавічы савецкі салдат Рыгор Паўлавіч Кунавін, нішчачы гнёзды нямецкіх кулямётаў, закрыў сваім целам дула аднаго з іх. Тым часам яго таварышы пайшлі ў атаку і выратавалі жыццё многім байцам, а таксама жыхарам вёскі Герасімавічы.

Не пайшоў толькі ў атаку Рыгор Кунавін. Яго цела было прашыта варожымі кулямі.

Жыхары вёскі Герасімавічы іменем героя Савецкага Саюза Рыгора Паўлавіча Кунавіна назвалі сваю школу, якую пабудавалі некалькі год таму назад. Над яго магілай па некалькі разоў у год адбываюцца урачыстасці. 7 лістапада сакратар павятовага камітэта ПАРП у Дуброве выступіў з дакладам, у якім падкрэсліў гераізм савецкіх воінаў, якія прынеслі свабоду нашай краіне.

Школьнікі апякуюцца магілаю, прыносяць кветкі, сочаць за парадкам.

У адной са школьных зал на сцяне вісіць партрэт героя, а таксама шмат здымкаў.

Стала ўжо традыцыяй у школе, што першы дзень кожнага навучальнага года настаўнікі пачынаюць з расказу аб слаўным жыцці Рыгора Кунавіна, аб Савецкай Арміі.

У гэтай школе ёсць невялікі чырвоны сцяжок, які знаходзіцца заўсёды ў тым класе, які дабіўся найлепшых дасягненняў у даным квартале.

Варта адзначыць і тое, што вучні Герасімавічаўскай школы праяўляюць вялікае зацікаўленне жыццём і вучобай вучняў Савецкага Саюза. Больш 20 хлопчыкаў і дзяўчынак перапісваецца з савецкімі вучнямі з розных аколіц. Сюды ў школу прыходзяць лісты і з Белагорскай, і з Курскай, і з Мінскай, і з Маскоўскай і інш. вобласцей СССР.

М. Х.

МАЛАНКАВАЯ АНКЕТА

ГОЛАС МАЕ „ЛЯВОНІХА"

ВАЛЯ СЯНКЕВІЧ — салістка эстрады (нарадзілася ў Гродне. 22 гады, незамужняя). Спяваць пачала, як сама кажа, яшчэ ў калысцы. Ну, вядома, тады яшчэ не прадбачыла, што давядзецца ёй працаваць у «Лявонісе». А калі пачала працаваць, прыйшлі і поспехі.

Любімымі песнямі Валі з'яўляюцца вясёлыя, жывыя песні, а перш за ўсё — частушкі.

Калі выйдзе Валя на сцэну і заспявае частушкі, на тварах гледачоў, як па камандзе, зацвітае развясёлая ўсмешка, а ногі самі пачынаюць хадзіць.

Валя, як і другія ўдзельнікі «Лявонīхі», вучыцца ў музычнай школе.

— Маёй марай, — гаворыць Валя, — закончыць музычную школу і яшчэ з лепшым поспехам працаваць у «Лявонісе».

вінны быць моцна скроплены водкаю.

Свята, хаця яно паступова затрачвае свой рэлігійны характар, аднак праводзіцца гучна. Свята — у некаторых з'яўляецца тым днём, у які п'ецца толькі гарэлку. Чым больш святочных дзён — тым больш піцця.

На кожны дзень водка таксама з'яўляецца чымсьці неабходным. Выпіць трэба прадаўшы што-небудзь, выпіць трэба купіўшы што-небудзь, выпіць трэба і з «патрэбным» чалавекам, выпіць трэба таму, што хочацца выпіць. На таго чалавека, які пазбягае піцця водкі, усе глядзяць як на чалавека ненармальнага.

П'янства — гэта адна з самых цяжкіх хвароб нашага часу, з якою барацьбу вельмі цяжка весці. Аднак шукаючы сродкаў барацьбы супраць п'янству можна сёе-тое знайсці. На жаль у напрамку шукання спосабаў барацьбы з п'янствам, на маю думку, мала што робіцца.

Падвышка цаны алкаголю — гэта маленькі каменьчык кінуты ў бурлівы струмень. Праўда, гэта «ударыць трохі па кішэні» п'яніцаў, але для самай праблемы п'янства нічога не зробіш. П'яніцу, на маю думку, у першую чаргу павінен ударыць карны параграф.

Не можа быць далей так, як да гэтае пары, каб п'яныя хуліганы ў цягніках, аўтобусах ці на вуліцы атручвалі жыццё людзям. Прапагаваная некаторымі «інтэрвенцыя» добрая толькі ў тэорыі, а ў практыцы яна не вытрымоўвае спробы. Ніхто не хоча садзіць здаровай галавы ў чад. Часта назіраем такія факты, калі суд для забойцаў-п'яніц знаходзіць якіясьці «аблягчаючыя абставіны», дае вельмі нізкія кары. Не можа быць ніякіх аблягчаючых абставін для п'яніц-забойцаў, якія на гэта заслужылі.

У газетах таксама павінна гаварыцца аб праблеме піцця алкаголю, аб яе згубным уплыве на жыццё чалавека. На жаль, да гэтага часу газеты мала пісалі на гэтую тэму. Умела, пераконваюча напісаны артыкул можа скалыхнуць сумленнем не аднаго п'яніцы. І калі гэты чалавек на нейкі час перастане піць водку — гэта ўжо будзе вялікая перамога.

Тое ж самае можна сказаць і пра радыё, якое мае ў гэтым напрамку вялікае поле дзейнасці.

Такія вось кароткія мае думкі на тэму п'янства і спосабы барацьбы з ім. Мне здаецца, трэба было б разгарнуць шырокую дыскусію на гэтую тэму.

«У здаровым целе, здаровы дух» — кажа народная мудрасць. І за гэтае здаровае цела, і за гэты здаровы дух трэба весці ўпартую барацьбу.

КАСТУСЬ ПЭТЭЛЬСКІ
Крушыняны

МАШЫНЫ ШТУРМУЮЦЬ ВЁСКІ

На 3.577 вёсак у Беластоцкім ваяводстве ў 1500 (даныя на 30.IX.61) вёсках існуюць сельгасгурткі, з тым, што фактычна значная большасць вёсак абнята дзейнасцю сельгасгурткоў, бо часта да аднаго сельгасгуртка належыць 2 вёскі, а то і 3. Гэтыя 1.500 сельгасгурткоў аб'ядноўваюць 29.870 членаў. У параўнанні з 1957 годам колькасць гурткоў узрасла ў 2,5 разы, а колькасць членаў у 2,3 разы.

Адна з важнейшых задач сельгасгурткоў — механізацыя сельскай гаспадаркі. Як яна выглядае ў нашых сельгасгуртках? На 30.XI.61 года сельгасгурткі мелі 385 трактараў (у канцы 59 года было іх толькі 31) і 630 абмалотачных агрэгатаў (у канцы 1959 г. — 80).

Некаторыя сельгасгурткі, папулярна гаворачы, багатыя — маюць па некалькі трактараў як, напрыклад, сельгастурток у Браньску — 8 трактараў.

вл.